

ISSN 2415-7929
DOI: 10.31891/2415-7929

Науковий журнал

**Актуальні проблеми
філології та
перекладознавства**

2021, № 22

Scientific journal

**Current issues of
linguistics and
translation studies**

2021, Issue 22

Хмельницький 2021

Науковий журнал
Актуальні проблеми філології та перекладознавства

Затверджено як фахове видання категорії «Б»
(наказ МОН №1188 від 24.09.2020)

Засновано в березні 2011 р.

Виходить 2 рази на рік

Хмельницький, 2021, № 22

Засновник і видавець: Хмельницький національний університет

Наукова бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://nbuv.gov.ua/j-tit/apftp>

Журнал включено до наукометричних баз:

Google Scholar <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=UE4UR2oAAAAJ>

Головний редактор

Царалунга Інна Богданівна, доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри української філології Хмельницького національного
університету

Заступник головного редактора.
Голова редакційної колегії

Бойко Юлія Петрівна, доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри
германської філології та перекладознавства Хмельницького національного
університету

Відповідальний секретар

Купчишина Юлія Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри
германської філології та перекладознавства Хмельницького національного
університету

Ч л е н и р е д а к ц і й н о ї к о л е г і ї

Базилевич Марина – PhD (м. Декор, штат Айова, США), Беднартова-Гібова Клаудія – PhD (м. Пряшів, Словаччина), Бойко Ю. П. – д-р філол. н., Гавриш М. М. – канд. філол. н., Гнатюк М. І. – д-р філол. н., Давидюк Ю. Б. – канд. філол. н., Ємець О. В. – канд. філол. н., Єсипенко Н. Г. – д-р філол. н., Козловський В. В. – д-р філол. н., Колегаєва І. М. – д-р філол. н., Коломієць Л. В. – д-р філол. н., Купчинська З. О. – д-р філол. н., Кшановська-Ключевська Ельжбета – PhD (м. Краків, Польща), Марчук Л. М. – д-р філол. н., Ніконова В. Г. – д-р філол. н., Олійник Л. В. – канд. філол. н., Панасенко Наталія – д-р філол. н. (м. Трнава, Словаччина), Папушина В. А. – д-р.пед. н., Приймак І. В. – канд. філол. н., Славова Л. Л. – д-р філол. н., Станіславова Л. Л. – канд. філол. н., Тимошенкова Т. М. – канд. філол. н., Торчинська Н. М. – канд. філол. н., Торчинський М. М. – д-р філол. н., Холод Уляна – PhD (м. Оломоуц, Чеська Республіка), Царалунга І. Б. – д-р філол. н., Шуляк С. А. – д-р філол. н., Янчишин А. М. – канд. філол. н.

Технічний редактор Кравчик Ю. В. – канд. екон. н.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Хмельницького національного університету,
протокол № 9 від 02.12.2021

Адреса редакції: Україна, 29016,
м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11,
Хмельницький національний університет
редакція журналу “Актуальні проблеми філології та перекладознавства”

☎ +38 (0382) 67-51-08

e-mail: khnu.apfp@gmail.com

web: <http://apfp.khnu.km.ua/>
http://lib.khnu.km.ua/visnyk_apfp.htm

Зареєстровано Міністерством юстиції України.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 24779-14719ПР від 06 квітня 2021 року (перереєстрація)

© Хмельницький національний університет, 2021
© Редакція журналу “Актуальні проблеми
філології та перекладознавства”, 2021

ЛЕВІ-ДЖОРДЖ О. В. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ УЧАСНИКІВ ПРОГРАМ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНІСТІ	87
МАРТИНЮК О. В. РЕГІОНАЛЬНІ АНГЛОМОВНІ ДІАЛЕКТИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ У КОНТЕКСТІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	92
ОКСАК Г. Л. ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВЗАЄМОДІЇ ЧИТАЧА ТА ТЕКСТУ В ТЕОРІЇ У. ЕКО	98
ОЛЕНЯК М. Я. ІСТОРИОГРАФІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ ОБРАЗНОГО ПОРІВНЯННЯ: ДОБА АНТИЧНОСТІ	101
ПАВЛИК О. Б. ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ В СУЧАСНИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТАХ	108
ПЕШКОВА Т. В. ВАРІАНТИ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКОЇ ЛАКУНИ PFLEGE У СКЛАДІ ІНШИХ СЛІВ (НА ПРИКЛАДІ НІМЕЦЬКИХ ТЕКСТІВ МЕДИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ)	112
РАХІМОВА О. К. СОЦІОКУЛЬТУРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗАСОБІВ ЕВФЕМІЇ СУЧАСНОГО НІМЕЦЬКОМОВНОГО ПРОСТОРУ	116
САДОВЕЦЬ О. В. КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ ВИСЛОВЛЮВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ ЯК ІНОЗЕМНОЮ	121
СЕРГЄЄВА О. В., ПРОВОЗЬОН А. В. НЕОЛОГІЗМИ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ТА СПОСОБИ ЇХ УТВОРЕННЯ	127
СТРЮК Н. В. СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ НАПИСІВ НА ОДЯЗІ: РІВЕНЬ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	132
ЧЕРНИК М. В., КОНЯЩЕНКОВА І. Ю. ПРАГМАТИЧНА АДАПТАЦІЯ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ РЕКЛАМИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО РЕЦІПІЄНТА	138
ЧЕРНИШОВА С. О. МАГІЯ ТА РЕЛІГІЯ У РОМАНІ ІБІ ЗОБОЙ “АМЕРИКАНСЬКА ВУЛИЦЯ”	142
ШИМЧИШИН М. М., КОВТУН Н. В. ХУДОЖНЯ РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ VS ІСТОРІЯ ГОЛОКОСТУ У ТВОРЧОСТІ ГІЗЕР МОРРІС	147

УДК: 81'367.4:646]=111=161.2
DOI: 10.31891/2415-7929-2021-22-27

СТРІУК Н. В.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ НАПИСІВ НА ОДЯЗІ: РІВЕНЬ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)

У статті на матеріалі англійської та української мов проаналізовано структурні особливості написів на одязі представлених словосполученням. Виділено основні підгрупи написів-словосполучень, з'ясовано, що особливості структури написів на рівні словосполучення відображають реалізацію потреби носія вбрання в самопрезентації. Водночас структурно-граматичні риси досліджуваних мов також впливають на структурні особливості аналізованих текстів

Ключові слова: написи на одязі, само презентація, структура, словосполучення, сурядні словосполучення, підрядні словосполучення.

STRIUK N.

Vasyl' Stus Donetsk National University

STRUCTURAL FEATURES OF INSCRIPTIONS ON CLOTHING: LEVEL OF PHRASE (ON THE MATERIAL OF ENGLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES)

Though the growing popularity of clothing with text prints causes the study of the inscriptions on clothing as a linguistic phenomenon there are only few papers devoted to this topic. The present research is an attempt to analyse the structure of English and Ukrainian clothing inscriptions in a comparative aspect. The study focuses on defining the main features of clothing inscriptions on the level of phrase. It deals with 2286 English and 1216 Ukrainian inscriptions on clothing harvested on the internet by employing a continuous sampling method.

The paper shows that phrase-inscriptions are evenly typical of English and Ukrainian linguocultural environments and make up a quarter of the entire data under analysis. The peculiarities of the source from which the units were collected allows us to identify three main sub-groups of phrase-inscriptions: coordinative phrases, subordinate phrases and mixed phrases. Isomorphic and allomorphic models of phrase-inscriptions are considered within each subgroup. It has been determined that the vast majority of phrase-inscriptions in both languages are subordinate phrases. However, coordinative phrases are three times more typical of English inscriptions on clothing. Moreover, three adjectival coordinative models have been identified as allomorphic for the English language.

The research proves that the structure of both English and Ukrainian clothing phrase-inscriptions reflects the realization of the wearer's need in self-presentation. It is implemented with the variety of models, the use of adjectives of positive semantics and visual means of emphasis. At the same time, the structural and grammatical features of the studied languages, such as the analytical nature of English and the synthetic nature of Ukrainian, also influence the structural peculiarities of the analyzed texts.

Key words: inscriptions on clothing, self-presentation, structure, phrases, coordinative phrases, subordinate phrases.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Зростаюча популярність вбрання з текстовими принтами свідчить про важливу роль написів на одязі не лише як різновиду дизайну, але й як засобу комунікації, спрямованого на реалізацію потреби людини в самопрезентації. Відповідно, актуальним є дослідження написів на одязі як лінгвістичного феномену загалом, та аналіз мовних засобів, за допомогою яких носій одягу транслює своє внутрішнє Я, ідеї, думки та наміри.

Аналіз досліджень та публікацій

Вивчення написів на одязі ще не має широкого висвітлення ні в зарубіжній, ні у вітчизняній науковій літературі; існують лише поодинокі розвідки, присвячені цьому своєрідному комунікативному явищу. Так О. Івус досліджує особливий різновид написів на одязі – слогани [6], М. Халіков фокусується на ігрових аспектах текстів на футболках [10], І. Чілува та Е. Аджібоє розглядають прагматику повідомлень на вбранні студентів [12], Н. Долусова робить спробу окреслити особливості написів на жіночих футболках [5].

Формулювання цілей статті

Мета дослідження полягає у здійсненні аналізу та визначенні структурних особливостей написів на одязі, представлених словосполученнями, на матеріалі англійської та української мов.

Виклад основного матеріалу

Матеріалом дослідження слугують 2286 написів на одязі англійською мовою та 1216 написів українською, відібраних методом суцільної вибірки з мережі Інтернет, зокрема інтернет-магазинів та сайтів-аукціонів. Слід зазначити, що у прикладах збережено оригінальну графіку написів на одязі: вживання малих та великих літер, символів; знак «|» використовується для позначення розміщення частини тексту з нового рядка.

Вивчення структурних особливостей написів на одязі ще не отримало належного висвітлення в мовознавчій науці. В єдиній, відомій авторці роботі, яка частково торкається структури написів на одязі,

виділяються однослівні, двослівні, трьохслівні і багатослівні написи [5, с. 33]. На нашу думку, такий підхід досить поверхневий і не дозволяє ґрунтовно дослідити структуру аналізованих мікротекстів, а також позбавляє останніх їхньої ідеосинкратичності і своєрідності, яка викристалізовується на тлі жанрових характеристик інших текстів.

Беручи до уваги текстову природу написів на одязі та їхню структурну різноманітність, а також погоджуючись з думкою мовознавців про можливість функціонування слова чи словосполучення як речення, а речення як тексту [4, с. 18; 8, с. 170], вважаємо за доцільне розглядати структурні особливості написів на одязі, базуючись на належності досліджуваного матеріалу до відповідного ярусу мовної структури, одним з яких є рівень словосполучень, що й становить об'єкт даного дослідження.

В широкому значенні під словосполученням розуміють будь-яку синтаксично організовану групу, яка розглядається з точки зору її лінійної структури [1]. Усталеною є думка, що, на відміну від речення, «словосполучення є непередикативною синтаксичною одиницею, оскільки через нього подається розгорнута назва тієї чи іншої реалії» [3, с. 357]. Приймаючи цю точку зору, в групу написів на одязі, описану у цьому підрозділі, ми включаємо ті сполучення слів, які утворюють смислову єдність; мають, як мінімум, двокомпонентну структуру; виконують номінативну функцію і не характеризуються передикативністю. В результаті кількісного аналізу було виділено 548 англійськомовних та 280 українськомовних написів-словосполучень, що становить 24 % та 23 % усієї вибірки.

У сучасному синтаксисі словосполучення розглядають як поєднання слів, які побудовані на основі підрядного або сурядного зв'язку [2, с. 9; 11, с. 22]. Відповідно, у досліджуваному корпусі виділяємо три підгрупи написів-словосполучень: сурядні (1), підрядні (2) та з різними типами зв'язку (3).

1. Написи на одязі представлені сурядними словосполученнями

До складу сурядних написів-словосполучень входять граматично рівноправні, синтаксично не підпорядковані один одному компоненти, синтаксичні відношення яких виражаються за допомогою простого сполучення елементів без формального вираження синтаксичної залежності. Такі словосполучення утворюються за допомогою п'яти основних моделей: N + N (1.1), N + Conj. + N (1.2), Adj. + Adj. (1.3), Adj. + Conj. + Adj. (1.4) та N + Num. (1.5).

1.1 Модель N + N є ізоморфною для обох досліджуваних мов, і може складатись з двох і більше іменників. Серед англійськомовних написів на одязі даної підгрупи зазначена модель характеризується найвищою продуктивністю і налічує 50 (9%) одиниць, серед українськомовних було виділено лише 6 написів, що становить 2,2%. Безсполучникове поєднання слів у написах уможливує фокусування на ключових складниках певного явища чи поняття, зокрема, уточнювати його просторове розміщення або основну суть, квінтесенцію, наприклад: англ. LONDON (N) ENGLAND (N) 'Лондон Англія'; укр. СЕЛО (N) | УКРАЇНА (N).

Поєднання більше ніж двох іменників, зазвичай, виступає засобом емпізи, наприклад: англ. SUN (N) SAND (N) | SELFIE (N) ! 'сонце пісок селфі!'; укр. ПОЕТКА (N) | ЮРИСТКА (N) | МЕНЕДЖЕРКА (N) | МИСТКИНЯ (N) | АГЕНТКА (N) | ВЕЛОСИПЕДИСТКА (N) | БОКСЕРКА (N) | ВЧЕНА (N) | ПОЛЯРНИЦЯ (N). Так, в українськомовному написі нагромадження однакових іменникових форм апелює до нещодавно введених до офіційного правопису фемінітивів, які досі неоднозначно сприймаються суспільством.

1.2 Ще однією ізоморфною моделлю є N + Conj. + N, яка характеризується практично однаковою продуктивністю в англійській та українській мовах, що становить 25 (4,5 %) та 9 (3,2 %) одиниць відповідно. Для англійськомовних написів характерним є лише єднальний сполучник *and* 'і'; такі мікротексти відображають одночасне поєднання позитивних та негативних понять, наприклад: англ. The | Young (N) | and (Conj.) | Rebel (N) 'Молодь та бунтарі'; SHAMROCKS (N) | AND (Conj.) | SHENANIGANS (N) 'трилисники і збитки'.

В українськомовних написах крім єднального *i* використовується розділовий сполучник *або*. Відповідно, написи, створені за такою моделлю, не лише поєднують однаково важливі поняття, наприклад: укр. ЧЕСТЬ (N) & (Conj.) ГІДНІСТЬ (N), а й акцентують можливість вибору, наприклад: укр. Воля (N) або (Conj.) смерть (N).

Слід відзначити, що написи аналізованої моделі характеризуються полікодовістю. Так, і в англійськомовних, і в українськомовних текстах на одязі простежується тенденція заміняти сполучник англ. *and*, укр. *i* амперсандом (&).

1.3 Структурна модель Adj. + Adj. типова лише для англійськомовних написів на одязі і становить 7 (1,3 %) одиниць, які відзначаються високою емоційністю, наприклад: англ. thankful (Adj.) | grateful (Adj.) | blessed (Adj.) 'задоволений вдячний благословений'; BEAUTIFUL (Adj.) | BEAUTIFUL (Adj.) | BEAUTIFUL (Adj.) | BEAUTIFUL (Adj.) | BEAUTIFUL (Adj.) | BEAUTIFUL (Adj.) 'прекрасний прекрасний прекрасний прекрасний прекрасний прекрасний'.

1.4 Серед моделей, типових лише для англійськомовних написів на одязі, слід виділити Adj. + Conj. + Adj., що має таку ж продуктивність, як і модель Adj. + Adj. і нараховує 7 (1,3 %) одиниць. Прикметники в написах даної моделі поєднуються протиставним сполучником *but* 'але', відповідно така структура напису передбачає зіставлення протилежних понять за параметром оцінки чи ознаки, наприклад: англ. Sweet (Adj.)

but (Conj.) *psycho* (Adj.) ‘милий, але психований’; *SAME-SAME* (Adj.) | *BUT* (Conj.) | *DIFFERENT* (Adj.) ‘такий самий, але інший’.

1.5 Модель **N + Num.**, яка є аломорфною для англійськомовних написів, характеризується низькою продуктивністю: було виділено лише 6 (1%) написів, наприклад: англ. *PINT* (N) *562* (Num.) ‘пінта 562’; *THE THING* (N) *1* (Num.) ‘Річ № 1’.

Варто зазначити, що всі написи даної моделі є полікодовими, оскільки числівник завжди виражений цифрою, а не лексемою.

2. Написи на одязі, представлені підрядними словосполученнями

До підгрупи написів-підрядних словосполучень належать такі, у яких компоненти взаємопов’язані, підпорядковуються один одному, перебуваючи в синтаксичній взаємозалежності. Серед написів представлених сурядними словосполученнями було виділено 10 основних моделей: **Adj. + N** (2.1), **N + Adj.** (2.2), **Adj. + N + (Prep.+ N.)** (2.3), **N + N** (2.4), **N + Adj. + N** (2.5), **N + Prep. + N** (2.6), **Adj. + Prep. + N.** (2.7), **Adv. + Adj.** (2.8), **Prep. + N** (2.9), **Num. + N** (2.10).

2.1 Ізоморфна модель **Adj. + N** є другою за продуктивністю для англійськомовних написів на одязі і становить 127 (23,3 %) одиниць, та найпродуктивнішою для українськомовних, - було виділено 120 (42,9 %) мікротекстів. Написи, створені за такою моделлю, як правило вказують на позитивну характеристику, наприклад: англ. *Big* (Adj.) | *Sister* (N) ‘старша сестра’; *COSMIC* (Adj.) | *HERO* (N) ‘космічний герой’; *POSITIVE* (Adj.) | *ATTITUDE* (N) ‘позитивне ставлення’; укр. *Щаслива* (Adj.) | *МАМА* (N); *НАЙКРАЩИЙ* (Adj.) | *ДИДУСЬ* (N); *Славні* (Adj.) | *українці* (N).

Різновидом даної моделі є модель **Adj. + Adj. + N**, у якій за рахунок кількох прикметників інтенсифікується уже зазначена позитивна характеристика чи ознака, наприклад: англ. *Super* (Adj.) | *little* (Adj.) | *sister* (N) ‘супер молодша сестра; укр. *Легідна* (Adj.) | *КОХАНА* (Adj.) | *МАТУСЯ* (N).

2.2 Єдина аломорфна модель підгрупи підрядних написів-словосполучень **N + Adj.** типова лише для українськомовних одиниць, оскільки в англійській мові атрибутив знаходиться в препозиції до означуваного іменника, що зумовлено фіксованим порядком слів у реченні. Така модель не продуктивна, – було виділено лише 9 (3,2 %) написів.

Постпозиція прикметника не є типовою і для української мови, однак може відбуватись «в умовах актуалізації ознаки, логічного наголосу, експресивного навантаження на ад’єктив» [7, с. 40]. Цілком закономірно, що виділені написи – це або уже усталені фразеологізми, або емоційні сполучення, що перебувають на стадії фразеологізації. Так, напис укр. *БАБА* (N) *БАЗАРНА* (Adj.) – це ідіома що означає «крикливу, сварливу, грубу людину» [9], а напис укр. *БЕНТЕГА* (N) | *НЕПОЗБУВНА* (Adj.) є мемом, вперше вжитим перекладачем Олегом Королем, що набув досить великого поширення у 2017 році в результаті публікації українськомовного перекладу роману Джона Фаулза «Маг» видавництвом «КСД».

2.3 Модель **Adj. + N + (Prep.+ N/NP)**, яка характеризується низькою продуктивністю як для англійськомовних, так і для українськомовних написів, налічує 17 (3,1 %) і 12 (4,2%) одиниць відповідно та може бути продемонстрована такими прикладами: англ. *Best* (Adj.) | *MOM* (N) | *in the solar system* (Prep.+ NP.) ‘найкраща мама в сонячній системі’; англ. *BEST* (Adj.) *BOYFRIEND* (N) | *IN THE* | *GALAXY* (Prep.+ N.) ‘найкращий хлопець в світі’; укр. *Перший* (Adj.) | *хлопець* (N) | *на селі* (Prep.+ N.); укр. *КРАЩИЙ* (Adj.) | *ПРИКОРДОННИК* (N) | *У СВІТІ* (Prep.+ N.).

За рахунок використання найвищого ступеня порівняння прикметників, така структура напису уможливує вирізнення об’єкта на тлі інших і на матеріалі дослідження це завжди відбувається в межах певного простору.

2.4 Ізоморфна модель **N + N** є найпродуктивнішою для англійськомовних написів на одязі і налічує 158 (28,9%) одиниць та друга за продуктивністю для українськомовних, в межах яких було виділено 70 (25%) таких структур. Англійськомовні написи, створені за даною моделлю – це атрибутивні конструкції з субстантивним атрибутом, де роль атрибуту виконує іменник, наприклад: англ. *ZOMBIE* (N) | *SNACK* (N) ‘закуска зомбі’; *GAME* (N) | *DAY* (N) ‘день гри’; *Beach* (N) | *VIBES* (N) ‘пляжна аура’;

Україномовні написи, створені за даною моделлю, виконують номінативну функцію, яка оснований на родових відношеннях, наприклад: укр. *Воїн* (N) *світла* (N); *Команда* (N) | *нареченої* (N); *ПОЛК* (N) *АЗОВ* (N).

Модель **N + N** може поширюватись прикметником **Adj. + N + N**, що додає номінації додаткову ознаку, наприклад: англ. *FREE* (Adj.) | *CHRISTMAS* (N) | *HUGS* (N) ‘безкоштовні різдвяні обійми’; *FUTURE* (Adj.) | *GUITAR* (N) | *HERO* (N) ‘майбутній герой гітари’; укр. *ГОЛОВНИЙ* (Adj.) | *БУХАР* (N) | *СВЯТА* (N); *Маленька* (Adj.) | *принцеса* (N) | *Веронічка* (N).

2.5 Однаковою продуктивністю в обох досліджуваних мовах характеризується модель **N + Adj. + N**: зафіксовано 17 (3,1 %) англійськомовних і 13 (4,6 %) українськомовних одиниць. Така структура написів уможливує актуалізацію родових відношень в обох мовах, щоправда в межах матеріалу англійської мови це забезпечується шляхом використання присвійної форми іменника, наприклад: англ. *SANTA’S* (N) *LITTLE* (Adj.) *HELPERS* (N) ‘маленькі помічники Санти’, *Mummy’s* (N) | *Little* (Adj.) | *Monster* (N) ‘мамин маленький монстр’, інколи з навмисним порушенням граматичних норм з метою привернення уваги, наприклад: англ. *Worlds* (N) | *Bestest* (Adj.) | *Teacher* (N) ‘найкращий вчитель у світі’. Так

замість *best* 'найкращий', форми найвищого ступеня порівняння прикметника *good* 'хороший', вживається граматично неправильний варіант *bestest*. Хоча така форма не відповідає стандартам англійської мови, значення прикметника цілком очевидне і зрозуміле, а тому досить часто зустрічається в розмовному мовленні з метою емпізи.

Серед аналізованих написів українською мовою родові відношення актуалізуються поєднанням іменників у називному і родовому відмінках, наприклад: укр. *Тато* (N) | *Маленької* (Adj.) *принцеси* (N); *Нащадок* (N) | *запорізьких* (Adj.) | *козаків* (N); *Доця* (N) | *найкращих* (Adj.) | *батьків* (N).

2.6 Ізоморфна модель **N + Prep. + N** є більш продуктивною для англійськомовних написів на одязі ніж для українськомовних і налічує 54 (10 %) та 7 (2,5 %) одиниць відповідно. Така кількісна різниця цілком логічна, оскільки англійська мова є аналітичною і, відповідно, прийменники слугують для встановлення відношень між словами, в той час як в українській мові цю функцію виконують флексії. Така структура написів, як і **Adj. + N**, є засобом вираження переважно позитивної характеристики, наприклад: англ. *GODDESS* (N) | *OF* (Prep.) *THE* | *RAINBOW* (N) 'богиня райдуги'; *STAR* (N) | *IN* (Prep.) *THE* | *HOOD* (N) 'зірка в капюшоні'; *DAD* (N) | *TO* (Prep.) *THE BONE* (N) 'тато до кісток'; укр. *РИБАК* (N) | *ЗА* (Prep.) *ПОКЛИКАННЯМ* (N); *MASTER* (N) | *НА* (Prep.) *ВСІ РУКИ* (N); *СТУДЕНТ* (N) | *за* (Prep.) *покликанням* (N).

2.7 Модель **Adj. + Prep. + N**, яка містить прийменник, також є більш продуктивною для англійськомовних написів ніж для українськомовних. Було виділено 27 (5 %) текстів англійською мовою та 9 (3,2 %) українською. Написи побудовані за даною моделлю виражають характеристику особи, але на відміну від моделі **N + Prep. + N**, вони імплікують певну інтенсивність прояву ознаки завдяки тому, що перший елемент словосполучення виражається прикметником, категорійна семантика якого передбачає градуальність, що неможливо у випадку іменника, наприклад: англ. *WILD* (Adj.) | *FOR* (Prep.) | *SUM* | *MER* (N) 'несамовито хочу літа'; *BLIND* (Adj.) *FOR* (Prep.) *LOVE* (N) 'сліпо шукаю любові'; англ. *WILD* (Adj.) | *AT* (Prep.) | *HEART* (N) 'шалений в серці'; укр. *СТРАШНИЙ* (Adj.) | *БЕЗ* (Prep.) *ГРИМУ* (N); *ГОЛОВНИЙ* (Adj.) | *ПО* (Prep.) *ХАРЧОБЛОКУ* (N); *КУЧЕРЯВА* (Adj.) | *НА* (Prep.) *ВСЮ ГОЛОВУ* (N).

2.8 Однаково низькою продуктивністю характеризується ізоморфна модель **Adv. + Adj.** Було виділено 18 (3,3 %) англійськомовних і 6 (2,1 %) українськомовних написів. Причому в обох досліджуваних мовах більшою мірою вживаються прислівники-інтенсифікатори, наприклад: англ. *SEVERELY* (Adv.) | *DAMAGED* (Adj.) 'серйозно пошкоджений'; *NATURALLY* (Adv.) | *HIGH* (Adj.) 'природно високий'; *SUPER* (Adv.) | *FAST* (Adj.)! 'супер швидкий'; укр. *ДУЖЕ* (Adv.) | *дороге* (Adj.); *Щойно* (Adv.) *одружені* (Adj.).

2.9 Хоча написи-словосполучення, побудовані за моделлю **Prep. + N**, є малопродуктивними в обох аналізованих мовах, такі прийменникові сполучення слів удвічі частіше зустрічаються серед англійськомовних написів і становлять 8 (1,5 %) одиниць, ніж серед українськомовних, які нараховують лише 2 (0,7 %) написи. Тексти, утворені за такою моделлю, зазвичай позначають стан об'єкта, наприклад: англ. *IN* (Prep.) | *FLAMES* (N) 'у вогні'; *BEYOND* (Prep.) *THE LIMIT* (N) 'за межею можливостей'; укр. *НА* (Prep.) *ЗАХИСТІ* (N) *ВІТЧИЗНИ* (N).

2.10 Найнижчою продуктивністю в обох аналізованих мовах характеризується модель **Num. + N**. Було виділено лише 4 (0,7 %) англійськомовні і 2 (0,7 %) українськомовні написи, наприклад: англ. *ONE* (Num.) | *LOVE* (N) 'одне кохання'; укр. *1* (Num.) | *ГРИВНЯ* (N).

3. Написи-словосполучення з різними типами зв'язку

До написів-словосполучень цієї підгрупи належать ті, що складаються з кількох словосполучень, об'єднаних в єдине структурно-сміслову ціле. Переважно, це підрядні словосполучення, поєднані сурядним зв'язком. Написи-словосполучення з різними типами зв'язку є нечисленними в обох аналізованих мовах, і становлять 23 (4 %) англійськомовних і 15 (5,4 %) українськомовних написів. Такі тексти інтенсифікують ознаки номінації, наприклад: англ. *SWEET little blossom* | *Strawberry kiss* 'Милий маленький цвіт полуничний поцілунок'; укр. *ВІЧНО МОЛОДИЙ* | *ВІЧНО КРАЙНІЙ*, або уточнюють інформацію презентовану в першій частині, наприклад: англ. *LAST NIGHT* | *OF FREEDOM* | *James' Stag* 'остання ніч свободи парубочька вечірка Джеймса'; укр. *НАЙКРАЩА* | *НІЧ В ЖИТТІ* | *Тараса* | *УЖГОРОД* | 2018.

Кількісний розподіл написів-словосполучень представлений у Таблиці 1.

У результаті аналізу виявлено, що сурядне поєднання слів у написах-словосполученнях є менш продуктивним, водночас простежується структурно залежна закономірність: безсполучникове поєднання словоформ в межах одного напису слугує засобом емпізи, в той час як сполучникове поєднання словоформ у написах виказує тенденцію до поєднання чи зіставлення подекуди неоднорідних, часто протилежних понять. Сурядні словосполучення втричі характерніші для англійськомовних написів на одязі; крім того, було виділено три прикметникові моделі, які є аломорфними для англійської мови, що корелює зі схильністю останньої до частішої субстантивації прикметників.

Переважає більшість написів-словосполучень в досліджуваних мовах є підрядними, однак в українській мові майже половина підрядних написів утворена за моделлю **Adj. + N**., в той час як моделі **Adj. + N** та **N + N** характеризуються приблизно однаковою високою продуктивністю в англійській мові і в сукупності дорівнюють кількості українськомовних написів моделі **Adj. + N**., що пояснюється здатністю англійського іменника виступати в ролі атрибута і означати інший іменник. Більша продуктивність англійськомовних написів, побудованих за моделями з прийменниками в англійській мові зумовлена

аналітичною природою англійської мови і використанням прийменників для зв'язку слів. Наявність єдиної аломорфної моделі (N + Adj.), типової для українськомовних написів-підрядних словосполучень, пояснюється фіксованим порядком слів в англійській мові, що унеможливило препозитивну позицію прикметника в словосполученні.

Серед написів-словосполучень в обох досліджуваних мовах прослідковується тенденція до використання полікодності, як з метою економії простору так і для візуального привертання уваги до тексту.

Слід зауважити, що в обох досліджуваних мовах написи-словосполучення, які містять прикметник, наголошують на позитивних або ж виняткових характеристиках людини, що сприяє реалізації потреби в самопрезентації, вирізненню носія одягу на фоні інших.

Таблиця 1

Написи-словосполучення (на матеріалі англійської та української мов)

Підгрупа	Структурні моделі	Англійська мова	Українська мова
1.	Сурядні	95 (17 %)	15 (5,4 %)
1.1	N + N	50 (9 %)	6 (2,2 %)
1.2	N + Conj. + N	25 (4,5 %)	9 (3,2 %)
1.3	Adj. + Adj.	7 (1,3 %)	-
1.4	Adj. + Conj. + Adj.	7 (1,3 %)	-
1.5	N + Num.	6 (1 %)	-
2.	Підрядні	430 (79 %)	250 (89,2 %)
2.1	Adj. + N	127 (23,3 %)	120 (42,9 %)
2.2	N + Adj.	-	9 (3,2 %)
2.3	Adj. + N + (Prep. + N/NP)	17 (3,1 %)	12 (4,2 %)
2.4	N + N	158 (28,9 %)	70 (25 %)
2.5	N + Adj. + N	17 (3,1 %)	13 (4,6 %)
2.6	N + Prep. + N	54 (10%)	7 (2,5 %)
2.7	Adj. + Prep. + N.	27 (5%)	9(3,2 %)
2.8	Adv. +Adj.	18 (3,3 %)	6 (2,1 %)
2.9	Prep. + N	8 (1,5 %)	2 (0,7 %)
2.10	Num. + N	4 (0,7 %)	2(0,7 %)
3.	З різними типами зв'язку	23 (4 %)	15 (5,4 %)
	Разом	548 (100 %)	280 (100 %)

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Написи на одязі призначені привертати увагу до його носія і це досягається не лише влучним висловленням, але й своєрідним його поданням, яке окрім структурної різноманітності може бути полікодовим та з навмисним допущенням граматичних помилок. Інакше кажучи, особливості структури написів на одязі на рівні словосполучення відображають реалізацію потреби носія вбрання в самопрезентації. Цьому сприяє різноманітність моделей, використання прикметників позитивної семантики, виокремлення особи на певному територіальному обшарі за рахунок найвищого ступеня порівняння прикметника у поєднанні з прислівником місця, та візуальних засобів емпізи. Загалом, спостерігається тенденція до продуктивного використання прикметників в написах-словосполученнях, особливо в англійській мові, де це посилюється також використанням іменників у атрибутивній функції. Водночас структурно-граматичні риси досліджуваних мов (зокрема аналітичність англійської та синтетичність української) також впливають на структурні особливості аналізованих текстів, що відбивається в існуванні таких структурних моделей як Adj. + Adj., Adj. + Conj. + Adj. та N + Adj.

Перспективи дослідження вбачаємо в подальшому ґрунтовному вивченні інших структурних груп особливостей написів на одязі інших мовних рівнів.

Література

1. Блумфилд Л. Язык. Изд. 2-е, стереотипное. Москва : Едиториал УРСС, 2002. 608 с.
2. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис. Київ : Либідь, 1993. 365 с.
3. Загнітко А. П. Теоретична граматики сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк : ТОВ «ВКФ «БАО», 2011. 992 с.
4. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. Изд. 4-е, стереотипное. Москва : КомКнига, 2006. 144 с.
5. Долусова Н. В. Структурно-семантичні характеристики англійськомовних написів на жіночих футболках. Дослідження та впровадження в початковий процес сучасних моделей викладання іноземної мови за фахом: І Всеукр. науково-практ. інтернет-конф. з питань методики викладання іноземн. мови, присвячена

150-річчю ОНУ імені І.І.Мечникова та 55-річчю факультету романо-германської філології, 17 квітня 2015 р. Одеса : 2015. С. 32–35.

6. Ивус О. Н. Слоган на одежде: история, сущность и функционирование. Филологические науки. Вопросы теории и практики. Тамбов: Грамота, 2012. № 6 (17). С. 59–64.

7. Кононенко І. В. Семантико-синтаксичний потенціал препозитивних та постпозитивних атрибутів (на матеріалі української та польської мов). Мовознавство, 2007, № 3. С. 39–47.

8. Маслов Ю. С. Введение в языкознание: учебник для ВУЗов. Москва : «Высшая школа», 1987. 345 с.

9. Словник української мови. URL : <http://sum.in.ua/>

10. Халиков М. М. Зрелищно-ігрові аспекти речевих жанрів: надписи на футболках. Жанры речи. 2020. № 2 (26). С. 118–127.

11. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 408 с.

12. Chiluya I., Ajiboye E. Discursive pragmatics of T-shirt inscriptions: Constructing the self, context and social aspirations. *Pragmatics and Society*. 2016. 7(3), P. 436–462.

References

1. Blumfeld L. Yazyk. Izd. 2-ye, stereotipnoye. Moskva : Yeditorial URSS, 2002. 608 s.
2. Vykhoanecj I. R. Ghramatyka ukrajinsjkoji movy. Syntaksys. Kyjiv : Lybidj, 1993. 365 s.
3. Zaghnitko A. P. Teoretychna ghramatyka suchasnoji ukrajinsjkoji movy. Morfolohija. Syntaksys. Donecjk : TOV «VKF «BAO», 2011. 992 s.
4. Galperin I. R. Tekst kak ob"yekt lingvisticheskogo issledovaniya. Izd. 4-ye, stereotipnoye. Moskva : KomKniga, 2006. 144 s.
5. Dolusova N. V. Strukturno-semantychni kharakterystyky anghlomovnykh napysiv na zhinochykh futbolkakh. Doslidzhennja ta vprovadzhennja v nachalnjnyj proces suchasnykh modelej vykladannja inozemnoji movy za fakhom: I Vseukr. naukovo-prakt. internet-konf. z pytanj metodyky vykladannja inozemn. movy, prysvjachena 150-richchu ONU imeni I.I.Mechnykova ta 55-richchu fakuljtetu romano-ghermansjkoji filologhii, 17 kvitnja 2015 r. Odesa : 2015. S. 32–35.
6. Ivus O. N. Slogan na odezhde: istoriya, sushchnost' i funktsionirovaniye. Filologicheskiye nauki. Voprosy teorii i praktiki. Tambov : Gramota, 2012. № 6 (17). S. 59–64.
7. Kononenko I. V. Semantyko-syntaksychnyj potencial prepozytyvnykh ta postpozytyvnykh atrybutiv (na materiali ukrajinsjkoji ta poljsjkoji mov). Movozaavstvo, 2007, № 3. S. 39–47.
8. Maslov Yu. S. Vvedeniye v yazykoznavniye: uchebnik dlya VUZov. Moskva : «Vysshaya shkola», 1987. 345 s.
9. Slovnyk ukrajinsjkoji movy. URL : <http://sum.in.ua/>
10. Khalikov M. M. Zrelishchno-igrovyye aspekty rechevykh zhanrov: nadpisi na futbolkakh. Zhanry rechi. 2020. № 2 (26). S. 118–127.
11. Shulzhuk K. F. Syntaksys ukrajinsjkoji movy. Kyjiv : Vydavnychyj centr «Akademija», 2004. 408 s.
12. Chiluya I., Ajiboye E. Discursive pragmatics of T-shirt inscriptions: Constructing the self, context and social aspirations. *Pragmatics and Society*. 2016. 7(3), P. 436–462.